

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1417 (157/2025) | 21.08.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Michał Paszkowski

Wyzwania Ukrainy w zakresie dostępności gazu ziemnego

Ukraina stoi w obliczu skrajnie trudnych warunków funkcjonowania krajowego systemu gazowego. Połączenie czynników militarnych wynikających z trwającej wojny oraz ekonomicznych i logistycznych ujawniło głęboko strukturalne problemy związane z bezpieczeństwem energetycznym tego państwa. Mimo że Ukraina posiada największe w Europie pojemności magazynowe na gaz ziemny, to obecnie brak wystarczających zapasów, niska krajowa produkcja i ograniczenia techniczne w przesyłce czynią system gazowy niezwykle podatnym na destabilizację. W warunkach wojny szczególnego znaczenia nabierają kwestie finansowania importu, logistyki dostaw oraz dywersyfikacji źródeł.

Rosyjskie ataki na infrastrukturę energetyczną. Na początku 2025 r. Rosja rozpoczęła skoordynowaną kampanię wymierzoną bezpośrednio w sektor gazowy Ukrainy. W wyniku licznych ataków z użyciem dronów i rakiet, w różnych okresach pierwszego kwartału 2025 r. krajowa produkcja gazu ziemnego spadła nawet o 40% względem poziomu bazowego. Wcześniej, w 2024 r., Ukraina utrzymywała wydobycie na poziomie ok. 19,1 mld m³, co pozwalało jej pokrywać istotną część własnych potrzeb (zgodnie z szacunkami przed wojną ok. 70-80% gazu ziemnego zużywanego na Ukrainie pochodziło z krajowego wydobycia). Jednakże w warunkach wojny, gdy część instalacji została bezpośrednio zniszczona lub unieruchomiona, system napotkał liczne ograniczenia. Najnowsza fala ataków w lipcu 2025 r. ponownie spowodowała uszkodzenia zakładów, których nie zdążono jeszcze w pełni odbudować po wcześniejszych zniszczeniach. Ukraina tym samym utraciła nie tylko realne moce produkcyjne, ale również istotną część rezerw operacyjnych. Bez wątpienia prowadzone ataki nie są nakierowane na obiekty o charakterze militarnym, a są ukierunkowane na ograniczenie możliwości przygotowania Ukrainy do sezonu zimowego. W przypadku braku dostępności do gazu ziemnego w państwie tym mogą wystąpić niedobory ciepła, co będzie miało swoje bezpośrednie przełożenie na społeczną akceptację prezydenta oraz rządu na Ukrainie.

Poziom zapasów i mechanizmy finansowania importu. Ukraina posiada największe w Europie podziemne magazyny gazu ziemnego, uwzględniając ich łączny potencjał gromadzenia surowca (31,9 mld m³). W ujęciu światowym większe niż na Ukrainie podziemne magazyny gazu ziemnego występują tylko w USA oraz Rosji. Zdecydowana większość magazynów – 11 z 13 – znajduje się w zachodniej i północnej części Ukrainy (94% wszystkich pojemności magazynowych, tj. nieco ponad 30 mld m³ gazu ziemnego). Natomiast dwa z nich nie są kontrolowane przez władze w Kijowie, a tym samym dostęp do nich nie jest zapewniony ([„Komentarze IEŚ”, nr 930](#)). Szacuje się, że spośród tych prawie 32 mld m³ realnie wykorzystywane w celach operacyjnych może być 25 mld m³. Jednak zdolność Ukrainy do wykorzystania tych pojemności została mocno ograniczona przez niskie zatłoczenie magazynów po zimie 2024/25. Według szacunków na koniec sezonu zimowego w ukraińskich magazynach znajdowało się jedynie 5,3 mld m³ gazu ziemnego, co stanowi mniej niż 20% ich całkowitej pojemności. W pierwszym tygodniu sierpnia 2025 r. poziom zapasów wyniósł 10 mld m³. Co ważne, szacuje się, że 4-5 mld m³ z tej wielkości stanowi tzw. gaz ziemny buforowy, który nie może być wykorzystany operacyjnie, gdyż jest niezbędny do utrzymania ciśnienia w sieci i stabilności technicznej podziemnych magazynów. Oznacza to, że faktyczny poziom dostępnych zapasów – tzw. czynnych rezerw – wyniósł ok. 5 mld m³.

W odpowiedzi na kryzys gazowy Ukraina zdecydowała się na intensyfikację importu. W pierwszej połowie 2025 r. import tego surowca z Europy wzrósł mimo niekorzystnych cen, a dostawy były kontynuowane także w lipcu 2025 r. z kierunku węgierskiego (ok. 36%), Słowacji (32%), Polski (31%) oraz Rumunii/Mołdawii (1%). Docelowo Ukraina planuje zaimportować 5 mld m³ gazu ziemnego do swoich magazynów w ciągu całego 2025 r. Pozyskanie finansowania na ten import stanowiło jedno z głównych wyzwań dla Naftohazu. W samym tylko 2025 r. udało się zabezpieczyć łącznie 812 mln USD poprzez trzy umowy kredytowe: 586 mln USD od Europejskiego Banku Odbudowy

i Rozwoju, 113 mln USD od PrivatBanku oraz 113 mln USD od UkrGasbanku. Zakontraktowano w tym samym czasie ok. 440 mln m³ LNG z USA w ramach czterech umów z koncernem ORLEN.

Strategiczna kooperacja z Azerbejdżanem. W odpowiedzi na konieczność dywersyfikacji źródeł dostaw w 2025 r. Ukraina podjęła istotne kroki w kierunku współpracy z Azerbejdżanem – jednym z kluczowych eksporterów gazu ziemnego do Europy (w 2024 r. dostarczył on 24,4 mld m³, z czego 12,4 mld m³ do państw spoza UE). W lipcu 2025 r. Naftohaz podpisał pierwszą w historii umowę testową z SOCAR Energy Ukraine na dostawę azerskiego gazu ziemnego, transportowanego szlakiem transbalkańskim: Bułgaria-Rumunia-Mołdawia-Ukraina. Chociaż nie ujawniono dokładnego wolumenu dostawy, umowa ta ma znaczenie strategiczne, ponieważ otwiera drogę do dalszych długoterminowych kontraktów oraz współpracy w zakresie możliwości magazynowania na Ukrainie gazu ziemnego z Azerbejdżanu. Strona ukraińska wielokrotnie podkreślała znaczenie tych magazynów dla stabilności bezpieczeństwa energetycznego regionu. W tych uwarunkowaniach można przyjąć, że ukraińskie magazyny mogłyby odegrać kluczową rolę w logistyce handlu gazem ziemnym w regionie oraz zapewnieniu dostaw surowca do państw Europy Środkowej, zwłaszcza po zakończeniu tranzytu rosyjskiego gazu ziemnego przez Ukrainę z dniem 1 stycznia 2025 r. ([„Komentarze IEŚ”, nr 1274](#)). Jednocześnie atak z początku sierpnia 2025 r. na gazociąg Transbalkański stanowi realne zagrożenie dla możliwości utrzymania zdolności importowych Ukrainy przed sezonem zimowym, może również uniemożliwić bliską kooperację ukraińsko-azerską. Ta współpraca obejmuje nie tylko dostawy, ale także rozwój wspólnych projektów infrastrukturalnych, udział ukraińskich firm w modernizacji infrastruktury energetycznej Azerbejdżanu oraz badania nad odnawialnymi źródłami energii. Spółka SOCAR określiła podpisaną umowę jako „nowy rozdział w historii niezależności energetycznej Ukrainy”. Z punktu widzenia Kijowa umowa ta zwiększa odporność systemu gazowego na presję zewnętrzną i stanowi dowód skutecznej polityki dywersyfikacyjnej.

Wnioski

- W 2025 r. Ukraina znalazła się w sytuacji bezprecedensowego zagrożenia w zakresie dostępności gazu ziemnego. Połączenie bezpośrednich ataków militarnych, niskiego poziomu zapasów oraz konieczności szybkiego pozyskania środków finansowych sprawiło, że przygotowania do sezonu zimowego mają charakter nadzwyczajny. Mimo to działania podejmowane przez Naftohaz, w tym zabezpieczenie kredytów, zwiększenie importu z UE, zawarcie porozumień z koncernem ORLEN i nawiązanie współpracy z Azerbejdżanem, wskazują na wyraźną i konsekwentną strategię działania. Ostateczna skuteczność tych działań będzie zależna od kontynuacji międzynarodowego wsparcia oraz sytuacji militarnej.
- W obecnych uwarunkowaniach Ukraina musi zintensyfikować działania na rzecz ochrony infrastruktury energetycznej. Ataki z początku i połowy 2025 r. pokazały, że nawet największe zasoby surowcowe i magazynowe nie zapewniają bezpieczeństwa bez fizycznej ochrony obiektów. Konieczne, z punktu widzenia Ukrainy, jest zwiększenie inwestycji w obronę powietrzną obiektów strategicznych, a także decentralizacja źródeł energii, co pozwoli zminimalizować skutki ewentualnych zniszczeń.
- Długofalowe bezpieczeństwo energetyczne Ukrainy będzie zależne od zdolności do dalszego pozyskiwania finansowania na rynku międzynarodowym. Dotychczasowe wsparcie ze strony EBOiR i banków komercyjnych było kluczowe dla wypełnienia magazynów gazem ziemnym przed zimą. W kolejnych miesiącach Ukraina będzie musiała nadal prowadzić aktywną politykę kredytową i dyplomatyczną w celu zabezpieczenia dalszych dostaw gazu ziemnego, zwłaszcza w przypadku utrzymania lub eskalacji rosyjskich działań zbrojnych.
- Współpraca z Azerbejdżanem może być dla Ukrainy niezwykle ważna. Taka kooperacja stanowi szansę nie tylko na zapewnienie dostaw surowca z alternatywnego wobec Rosji oraz innych państw w regionie kierunku, ale także na transformację w regionalny hub gazowy. Wykorzystanie dużych magazynów, integracja z europejskimi sieciami przesyłowymi oraz aktywna polityka mogą sprawić, że Ukraina stanie się aktywnym uczestnikiem regionalnej polityki energetycznej. Kluczowe będzie jednak doprowadzenie do trwałych, wieloletnich umów z Azerbejdżanem oraz innymi alternatywnymi dostawcami.